

LES ARTS ÉS ÒPERA

DIALOGUES DES CARMÉLITES

FRANCIS POULENC

PALAU DE LES ARTS REINA SOFÍA

TEMPORADA 24/25

GENERALITAT
VALENCIANA

LES ARTS
VALENCIA

DIALOGUES DES CARMÉLITES

FRANCIS POULENC (1899-1963)

Òpera en tres actes

Libret del compositor,
basat en l'obra teatral homònima
de Georges Bernanos

Estrena: 26 de gener de 1957, Teatre alla Scala, Milà

Ópera en tres actos

Libreto del compositor,
basado en la obra teatral homónima
de Georges Bernanos

Estreno: 26 de enero de 1957, Teatro alla Scala, Milán

Edició · Edición: Casa Ricordi Milano S.r.l.

23, 28, 31 de gener · enero de 2025 | **19.30 h**

25 de gener · enero de 2025 | **19.00 h**

2 de febrer · febrero de 2025 | **18.00 h**

Duració · Duración: 3 h

Acte I · Acto I: 1 h 05 min

Descans · Descanso: 25 min

Actes II i III · Actos II y III: 1 h 30 min

Sala Principal

Producció · Producción:

Dutch National Opera & Ballet de Àmsterdam

ADMINISTRACIÓ FUNDADORA

ADMINISTRACIÓ COL·LABORADORA

FITXA · FICHA ARTÍSTICA

Direcció musical · Dirección musical **Riccardo Minasi**
Direcció d'escena · Dirección de escena **Robert Carsen**
Escenografia · Escenografía **Michael Levine**
Vestuari · Vestuario **Falk Bauer**
Il·luminació · Iluminación **Robert Carsen, Cor van den Brink**
Coreografia · Coreografía **Philippe Giraudeau**
Dramatúrgia · Dramaturgia **Ian Burton**
Director d'escena associat **Christophe Gayral**
Director de escena asociado

Marqués de La Force **Nicolas Cavallier**
Blanche de La Force **Alexandra Marcellier**
Cavaller · Caballero de La Force **Valentin Thill**
Madame de Croissy **Doris Soffel**
Madame Lidoine **Ambur Braid**
Mare · Madre Marie de l'Incarnation **Michèle Losier**
Sor Constance de Saint-Denis **Sandra Hamaoui**
Mare · Madre Jeanne de l'Enfant Jésus **Marina Rodríguez-Cusi**
Sor Mathilde **Laura Fleur++**
Capellà del Carmel · Capellán del Carmelo **Michael Colvin**
Oficial/ Thierry **Irakli Pkhaladze++**
Primer comissari · Primer comisario **Filipp Modestov++**
Segon comissari · Segundo comisario **Bryan Sala++**
Monsieur Javelinot
Carceller · Carcelero **Isaac Galán+**

Religioses carmelites · Religiosas carmelitas **Myriam Arnouk**
Irina Avramenko+
Nuada Le Dréve++
Tanya Durán-Gil
Ester Ferraro++
Àngela Lindo
Carla Mayer
Estibaliz Ruiz
Carmina Sánchez
Carla Sanmartín Ganau
Antonella Zanetti++

++Centre de Perfeccionament

*Alumni Centre de Perfeccionament

Cor de la Generalitat Valenciana
Jordi Blanch Tordera, director

Orquestra de la Comunitat Valenciana

Figuració · Figuración:

Monges · Monjas

Natalyd Altamirano, Clara Esperanza Ayuso,
Ana Bacete, Milena Barquilla, Alba Bayarri,
Belén Bottarini, Romina Vanesa Cardoso,
María Casasempere, Eva Gil, Marta Gómez,
Aycha Naffaa, Ana María Navarro, Alicia Sáez,
Paula Valbuena, Cristina Valdivielso

Rudes · Rudos

Ossama Badreddine, Bruno Belda,
José Manuel Doménech, José Dopateo,
Robert Estrela, Juan Goberna

Lacais · Lacayos

Rafael Perets, Pablo Picazo, Pau Servera,
Ilion Trebicka

Poble · Pueblo

Carlos Acosta, Pilar Aguilar, Ana María Alfonso,
Raquel Andrés, Estefanía Arenas, Juan Balaguer,
Juan Pablo Benítez, Aitor Beviá, Sara Canet,
Pablo Conesa, Juan Cruz, Fernando José David,
María Dolores Damià, Axel Froehlich,
Pablo Gabaldón, Gabriel Galaz, María García,
Jorge Augusto González, María Josefa Hortelano,
Rafa Martí, Manuel Martínez, Iván Muñoz,
Paula López, Javier Malavia, Mariela Marquisio,
Noëlle Mauri, José Moledo, Mónica Montañana,
Raúl Morillo, Antonio Olmos, María José Orduña,
Sílvia Peiró, Joseph Pelsser, Aitana Penadés,
David Pérez, Pedro Juan Pérez, José Ignacio Puig,
Álvaro Del Río, Adrián Ros, Mónica Sagrera,
José Miguel Sanchis, Roger Sanchis, Emilio José
Sánchez, Joel Sendra, Sara Trujillo,
Manuel Valderrama, Alicia Verdú, Irene Vivanco
Gregory Zorrilla

Assistent · Asistente del director musical:

Alessandro Baccaro

Assistent d'escenografia

Asistente de escenografía:
Alejandra González Requeijo

Assistent de vestuari · Asistente de vestuario:

Bettina Hinteregger

Assorament lingüístic · Asesoramiento lingüístico:

Nathalie Dang

Mestres repetidors · Maestros repetidores:

Polina Bogdanova, Carlos Sanchis,
Leo Moyano (Centre de Perfeccionament)

Subtitulació · Subtitulación:

Anselmo Alonso

SINOPSI ARGUMENTAL

Acte I

L'acció transcorre durant la Revolució Francesa. Els carrers de París s'han tornat cada vegada més perillosos. Blanche de La Force, una jove aristòcrata i de ment fràgil, demana a son pare entrar al convent de les Carmelites de Compiègne, per tal de protegir-se dels tumults del carrer. En arribar, la priora, Madame de Croissy, l'adverteix que el convent no és un refugi, sinó un lloc d'oració. La temerosa Blanche accepta segura que aconseguirà vèncer les seues pors. De seguida fa amistat amb la germana Constance, d'esperit alegre i despreocupat. La greu malaltia de la priora fa reflexionar sobre la mort a les dues joves. Constance confessa a Blanche que ha tingut una visió segons la qual ambdues moriran joves i el mateix dia. Després d'una angoixa profunda, la priora mor, i deixa espantades les dos novícies amb el seu terrible deliri.

Acte II

A mesura que ocorren esdeveniments nous i cada vegada més atroços en nom de la Revolució, la nova priora, Madame Lidoine, intenta calmar les monges. Però els crits dels agitadors sonen ja a les portes del convent. El germà de Blanche la insta a fugir de París. Ella opta per quedar-se al costat de les seues germanes. Arriba un comissari de l'ordre que anuncia a les religioses l'obligació d'abandonar la institució.

Acte III

Les monges voten per unanimitat convertir-se en màrtirs abans que fugir. No obstant això, Blanche, sobrepassada pel sacrifici, decidix abandonar la congregació i torna a la seua llar per a trobar-se amb la nova situació familiar: son pare ha sigut guillotinat i sa casa saquejada. La jove comença a treballar de serventa, fins que s'assabenta que les seues germanes han sigut arrestades. A la Plaça de la Revolució, les carmelites caminen serenes cap a la guillotina mentre entonen el *Salve Regina*. Blanche, impulsada a tornar al costat d'elles, s'obri pas entre la multitud amb valentia i decisió. Just quan són a punt d'executar l'última religiosa, la germana Constance, Blanche s'hi unix i afronten juntes el martiri.

SINOPSIS ARGUMENTAL

Acto I

La acción transcurre durante la Revolución Francesa. Las calles de París se han vuelto cada vez más peligrosas. Blanche de La Force, una joven aristócrata y de mente frágil, solicita a su padre ingresar en el convento de las Carmelitas de Compiègne, a fin de protegerse de los tumultos callejeros. Al llegar, la priora, Madame de Croissy, le advierte de que el convento no es un refugio, sino un lugar de oración. La temerosa Blanche acepta segura de que logrará vencer sus miedos. Enseguida entabla amistad con la hermana Constance, de espíritu alegre y despreocupado. La grave enfermedad de la priora hace reflexionar sobre la muerte a las dos jóvenes. Constance confiesa a Blanche que ha tenido una visión según la cual ambas morirán jóvenes y el mismo día. Tras una agonía profunda, la priora fallece, asustando a las dos novicias con su terrible delirio.

Acto II

A medida que suceden nuevos y cada vez más atroces acontecimientos en nombre de la Revolución, la nueva priora, Madame Lidoine, intenta calmar a las monjas. Pero los gritos de los agitadores suenan ya a las puertas del convento. El hermano de Blanche la insta a huir de París. Ella opta por quedarse junto a sus hermanas. Llega un comisario del orden que anuncia a las religiosas la obligación de abandonar la institución.

Acto III

Las monjas votan por unanimidad convertirse en mártires antes que huir. Sin embargo, Blanche, abrumada por tal sacrificio, decide abandonar la congregación y regresa a su hogar, encontrándose con la nueva situación familiar: su padre ha sido guillotinado y su casa saqueada. La joven comienza a trabajar como sirvienta, hasta que se entera de que sus hermanas han sido arrestadas. En la Plaza de la Revolución, las carmelitas caminan serenas hacia la guillotina mientras entonan el *Salve Regina*. Blanche, impulsada a regresar junto a ellas, se abre paso entre la multitud con valentía y decisión. Justo cuando va a ser ejecutada la última religiosa, la hermana Constance, Blanche se une a ella y afrontan juntas el martirio.

En la disjuntiva de l'hàbit JUSTO ROMERO

"Mitat monjo, mitat bergant" en paraules de Claude Rostand, Francis Poulenc és un dels compositors més personals i genuïns del segle XX. La seua música, com el personatge, és radiant i profusa, però també lírica, càlida i essencialment francesa. Religiosa i atrevida. Catòlic fervorós com el seu amic Manuel de Falla, obertament homosexual i *bon vivant*, dadaïsta en els seus inicis i pianista notable -havia sigut alumne del lleidatà Ricard Viñes-, Poulenc va formar part decisiva en l'eclosió cultural que va viure el París del seu temps, on música, teatre, literatura, dansa i pintura conviuen en fecunda aliança. A to amb la descripció de Rostand i les danses de Debussy, el mateix compositor va considerar la seua música com a "juxtaposició d'allò profà amb allò sagrat".

Tot això marca i distingeix la que potser siga la seua obra mestra, l'òpera en tres actes *Diàlegs de Carmelites -Dialogues des Carmélites-*, que compon sobre un llibret propi, basat en l'obra teatral homònima de Georges Bernanos, el qual, al seu torn, es va inspirar en la novel·la *L'última del cadafal (Die Letzte am Schafott)*, de l'escriptora alemanya Gertrud von Le Fort (1876-1971). Redactada el 1932, l'obra es basa en fets reals ocorreguts durant la Revolució Francesa en un convent de carmelites a Compiègne, en el Departament d'Oise (Alta França), que van acabar amb l'execució de les monges, guillotines a París, en la tristament célebre Plaça de la Nació durant el conegut com a "Període del Terror", entre 1793 i 1794. No exagera el col·lega Andrés Moreno Mengibar quan manté en un detallat treball sobre *Diàlegs de Carmelites* que esta és una òpera de "por, angoixa, sacrifici i mort".

La reacció de les monges davant dels temps difícils que els toca viure; la lleialtat de la priora, les contradiccions de sentiments i conviccions, l'angoixa interior i la llum dels ideals -enfrontats els de cadascuna amb els de la comunitat- són claus dramàtiques d'esta òpera que posa els seus protagonistes al límit. Personatges refugiats del món que no són només desallotjats del convent, sinó desposseïts sobretot de les seues creences. Eixe conflicte interior bategant, que revertix en la relació de les set carmelites, és universalitzat per llibret i música; i afiliat així a la inesgotable retafila de refugiats, expulsats, exiliats, confinats, desterrats i marginats que han embrutat des del primer dia la història d'una humanitat d'injustícia i perpètua lluita d'interessos i ambicions. L'horror que viuen les mongetes/monjotes de Compiègne és el mateix que han patit, patixen i patiran milions de persones. Compiègne és hui Gaza i Síria, Ucraïna i Rússia. L'eterna i desafinada cançó sense oblit.

Diàlegs de Carmelites és doncs una òpera d'actualitat permanent. Sempre oportuna i pertinent. També pels seus mèrits musicals. Poulenc escolta i beu de totes les tradicions operístiques, sense minvar per això la seua essència natural, tan rotundament francesa, no només per la història que sustenta l'obra, sinó per un llenguatge musical purament francès, inequívocament poulencuà, tan nodrit i incardinat en el París florent que li va tocar viure i disfrutar. Immers en l'anomenat "Grup dels Sis", forjat a París, a principis del segle XX -encara que la seua denominació no va prendre forma fins al gener del 1920-, pels músics Georges Auric, Louis Durey, Arthur Honegger, Darius Milhaud, Germaine Tailleferre i el mateix Poulenc. Caldria afegir-hi Jean Cocteau (l'únic que no era músic) i Erik Satie, el qual es va distanciar el 1918 per a seguir el seu camí únic i incompatible amb tot.

No menys singular que l'excèntric creador de *Gymnopédies* i *Gnossiennes* va ser Poulenc i és la seua música única i inconfusible. Quelcom que salta a l'oïda des dels primers compassos d'esta òpera de dones disfressades de monges, però que encara ho són quan es veuen obligades a llevar-se els hàbits i tornar al que són: dones de carn i ossos, la roba

de les quals, com sempre, no fa el monjo. Personatges comuns, com vostè i com jo, però portats al límit per Poulenc i la crua realitat que els envolta. No hi ha alternativa: el retorn a la vida civil o el martiri. No hi ha punt mig ni draps calents. Totes van acabar per lliurar la seua vida a Déu, o als seus temors i fanatisme. El 17 de juliol de 1794, després d'un judici sumariíssim, sense garanties processals, sense defensa, ni declaracions de testimonis ni proves de càrrec, es condemna a mort i s'ordena l'execució immediata eixe mateix dia, en la guillotina, de tota la congregació de monges carmelites. Les dones decapitades de Compiègne sumen així els seus noms a la infinita nòmina d'Agustines d'Aragó i Joanes d'Arc que tant taca i avergonyix la història d'una humanitat que, malgrat tantes barbaritats, continua enarborant la fracassada i enganyosa bandera de la "Llibertat, igualtat i fraternitat". O, millor dit, "Liberté, égalité et fraternité". Novel·la i realitat.

"Per què morir? No som innocents?", es pregunta una de les monges. "Estem tan segures de ser sacrificades per odi a la fe? No pagarem les faltes d'altres? Què tenim a veure amb tota eixa política? Ningú ens podria llevar una llibertat de la qual fa temps que ens hem desposseït". Pensaments, elucubracions i preguntes que es fan les monges la nit abans del cadafal. Monges heroïques o fanàtiques. Entre el cel somiat i la terra revolucionada. Al final, s'imposa la immolació ineludible. La fe, implacable, no admet vacil·lació, per molt que l'ésser humà que habita la disjuntiva de l'hàbit no aconseguisca sostraure's al temor a l'adeu, a la vida que tan bé i també va cantar Puccini en boca de Cavaradossi al final de *Tosca*.

Però ni Poulenc és Puccini ni les carmelites de Compiègne tenen res a veure amb Cavaradossi tret del fet de trobar-se en el llindar de la mort. Front a l'enamorat pintor puccinià, Poulenc contraposa com a personatge central la figura de Blanche de la Force, la filla del Marqués de la Force, convertida per obra i gràcia dels hàbits res més que en "Sor Blanche de l'Angoixa de Crist". El nom ja ho diu tot! La dolça i temerosa marqueseta esdevé així, d'acord amb el seu terrible sobrenom, personatge fort i discrepant de la congregació, impulsora decidida -malgrat la seua fragilitat i dubtes interns- a fugir del patíbul. En ella, poden més l'amor a la vida i els sentiments més evidents de la dona que és que els hàbits i directrius que marquen la vestimenta i la pròpia fe. O, tal vegada, l'hàbit que disfressa les por de la seua humana fragilitat?... Ressonen les paraules de la priora: "Val més implorar humilment per tal que la por no ens prove més enllà de les nostres forces". Blanche, en el seu temor a la mort, en la seua passió per viure, davant del dubte inquietant entre vida i mort, aposta per la vida i els seus ideals. Per la flor de l'ametler, per l'alba debussysta i per la calor dels éssers estimats.

Estos sentiments, i la manera en què Poulenc els expressa -també en els suggestius interludis simfònics que se succeïxen en l'òpera, deutors dels del *Pelléas* de Debussy, però també germans divergents dels mariners de Britten en *Peter Grimes*- conformen el nucli musical i emocional d'una de les òperes més excitants i penetrants de la història, estrenada paradoxalment en italià, a la Scala, el 26 de gener del 1957, dirigida per Nino Sanzogno. A França i en francès no va arribar fins a sis mesos després, quan es va escoltar el 21 de juny del mateix any al Palais Garnier, sota la batuta de Pierre Dervaux. En el fastuós repartiment, Denice Duval, Rita Gorr, Denise Scharley i Régine Crespin. Imagineu-vos! A Espanya va recalcar dos anys més tard, programada pel llavors despert Liceu de Barcelona ja el 28 de gener del 1959. Madrid encara va haver d'esperar quasi mig segle, quan el Teatro Real la va presentar en juny de 2006, dirigida per Jesús López Cobos i amb Raina Kabaivanska com a "impagable" Madame de Croissy (Blanche va ser Andrea Rost).

Des de la tendra i temerosa joveneta entestada en ser bona filla i agradar son pare, el vidu marqués, a l'heroïna que acaba el seu "Adeu a la vida" entonant el "Deo Patri sit gloria / Et Filio qui a mortuis / Surrexit ac Paraclito / In saeculorum saecula / In saeculorum", Poulenc transforma el personatge de Blanche de la Force en un detallat procés d'evolució, durant el qual els seus sentiments són colpejats i entumits per les realitats que s'amunteguen en

la seua personalitat fràgil. Realitats revolucionàries, si, però tal volta encara més internes, del propi convent, de les seues germanes, marcada pel personatge fabulós i terrible de la priora que agonitza, la primera cosa que escoltem de la qual és una terrible advertència: "No cregueu que esta butaca és un privilegi del meu càrrec, com el tamboret de les duquesses...". Naturalment, front a la veu pura i lírica de Blanche, Poulenc assigna a la priora -personatge a cavall entre Bernarda Alba i Mariana Pineda- una rotunda veu de mezzosoprano.

Són elles les veritables dinamitzadores psicològiques de l'òpera i del seu embastat decurs dramàtic, amb el punt àlgid de l'escena de la mort, en el memorable final de l'acte primer, amb l'estremidora angoixa de la priora, quan, potser delirant, o amb més llums que mai, confessa que se sent "incapaç d'acceptar serenament la mort", abans de submergir-se en un paorós deliri ple d'imatges esgarrifoses la narració de les quals horroritza i desorienta la resta de les monges, totes elles coprotagonistes d'esta òpera el sentit coral de la qual queda reflectit en el mateix títol. Pilars i perfils d'una acció que recull i descriu els sentiments trobats, els mons interiors, mesquins i grandiosos, humans i heroics, de cadascuna d'elles.

Reflexos de la felicitat diversitat de modes de sentir i de maneres que distingixen i marquen l'heterogeneïtat de la condició humana. Personalitats que, amb els mateixos hàbits i circumstàncies, responen de manera tan variada. En qualsevol cas, l'inexorable i francesíssima guillotina marcarà la fi comú de totes elles. El que va passar després, només Déu ho sap. Potser també el catòlic i "mig bergant" Poulenc, que ara podria estar allà pels cels gaudint de la companyia de les seues mongetes martiritzades i, sobretot, del Cavaller de la Force, el germà ben plantat de la desventurada Blanche de l'Angoixa de Crist. *Qui sait!*

En la disyuntiva del hábito JUSTO ROMERO

“Mitad monje, mitad granuja” al decir de Claude Rostand, Francis Poulenc es uno de los compositores más personales y genuinos del siglo XX. Su música, como el personaje, es radiante y profusa, pero también lírica, cálida y esencialmente francesa. Religiosa y atrevida. Católico fervoroso como su amigo Manuel de Falla, abiertamente homosexual y *bon vivant*, dadaísta en sus comienzos y pianista notable -había sido alumno del leridoano Ricard Viñes-, Poulenc formó parte decisiva en la eclosión cultural que vivió el París de su tiempo, donde música, teatro, literatura, danza y pintura convivían en fecunda alianza. A tono con la descripción de Rostand y las danzas de Debussy, el propio compositor consideró su música como “yuxtaposición de lo profano con lo sagrado”.

Todo esto marca y distingue la que quizá sea su obra maestra, la ópera en tres actos *Diálogos de Carmelitas -Dialogues des Carmélites-*, que compone sobre un libreto propio, basado en la obra teatral homónima de Georges Bernanos, quien a su vez se inspiró en la novela *La última del patíbulo (Die Letzte am Schafott)*, de la escritora alemana Gertrud von Le Fort (1876-1971). Redactada en 1932, la obra se basa en hechos reales acaecidos durante la Revolución Francesa en un convento de carmelitas en Compiègne, en el Departamento de Oise (Alta Francia), que acabaron con la ejecución de las monjas, guillotizadas en París, en la tristemente célebre Plaza de la Nación durante el conocido como “Periodo del Terror”, entre 1793 y 1794. No exagera el colega Andrés Moreno Mengibar cuando sostiene en un detallado trabajo sobre *Diálogos de Carmelitas* que ésta es una ópera de “miedo, angustia, sacrificio y muerte”.

La reacción de las monjas ante los difíciles tiempos que les toca vivir; la lealtad a la priora, las contradicciones de sentimientos y convicciones, la angustia interior y la luz de los ideales -confrontados los propios de cada una con los de la comunidad- son claves dramáticas de esta ópera que pone a sus protagonistas al límite. Personajes refugiados del mundo que son desalojados no solo del convento, sino sobre todo despojados de sus creencias. Ese palpitante conflicto interior, que revierte en la propia relación de las siete carmelitas, es universalizado por libreto y música; y afiliado así a la inagotable retahíla de refugiados, expulsados, exiliados, confinados, desterrados y marginados que han ensuciado desde su primer día la historia de una humanidad de injusticia y perpetua lucha de intereses y ambiciones. El horror que viven las monjitas/monjizas de Compiègne es el mismo que han sufrido, sufren y sufrirán millones de personas. Compiègne es hoy Gaza y Siria, Ucrania y Rusia. La eterna y desafinada canción sin olvido.

Diálogos de Carmelitas es así una ópera de actualidad permanente. Siempre oportuna y pertinente. También por sus méritos musicales. Poulenc escucha y bebe de todas las tradiciones operísticas, sin mermar por ello su esencia natural, tan rotundamente francesa, no solo por la historia que sustenta la obra, sino por un lenguaje musical puramente francés, inequívocamente poulencuano, tan nutrido e incardinado en el floreciente París que le tocó vivir y disfrutar. Inmerso en el llamado “Grupo de Los Seis”, forjado en París, a principios del siglo XX -aunque su denominación no tomó forma hasta enero de 1920-, por los músicos Georges Auric, Louis Durey, Arthur Honegger, Darius Milhaud, Germaine Tailleferre y el propio Poulenc. A ellos, habría que añadir a Jean Cocteau (el único que no era músico), y a Erik Satie, que se distanció en 1918 para seguir su camino único e incompatible con todo.

No menos singular que el excéntrico creador de *Gymnopédies* y *Gnossiennes* fue Poulenc y es su música única e inconfundible. Algo que salta al oído desde los primeros compases de esta ópera de mujeres disfrazadas de monjas, pero que siguen siéndolo cuando son obligadas a despojarse de los hábitos y volver a ser lo que son: mujeres de carne y hueso, cuyos trapos, como siempre, no hacen al monje. Personajes comunes, como usted y como yo, pero llevados al límite por Poulenc y la cruda realidad que los envuelve. No hay alternativa: el regreso a la vida civil o el martirio. No hay punto medio ni paños templados. Todas terminaron entregando su vida a Dios, o a sus temores y fanatismo. El 17 de julio de 1794, tras un juicio sumarísimo, sin garantías procesales, sin defensa, ni

declaraciones de testigos ni pruebas de cargo, se condena a muerte y se ordena la ejecución inmediata ese mismo día, en la guillotina, de toda la congregación de monjas carmelitas. Las decapitadas mujeres de Compiègne suman así sus nombres a la infinita nómina de Agustinas de Aragón y Juanas de Arco que tanto mancha y abochorna la historia de una humanidad que, pese a tantas barbaridades, sigue enarbolando la fracasada y engañosa bandera de la “Libertad, igualdad y fraternidad”. O, mejor dicho, “Liberté, égalité et fraternité”. Novela y realidad.

“¿Por qué morir? ¿No somos inocentes?”, se pregunta una de las monjas. “¿Estamos tan seguras de ser sacrificadas por odio a la fe? ¿No iremos a pagar las faltas de otros? ¿Qué tenemos que ver con toda esa política? Nadie nos podría quitar una libertad de la que nos hallamos despojadas desde hace tiempo”. Pensamientos, elucubraciones y preguntas que se hacen las monjas la noche antes del cadalso. Monjas heroicas o fanáticas. Entre el cielo soñado y la tierra revolucionada. Al final, se impone la inmolación ineludible. La fe, implacable, no admite vacilación, por mucho que el ser humano que habita la encrucijada del hábito no logre sustraerse al temor al adiós, a la vida que tan bien y también cantó Puccini en boca de Cavaradossi al final de *Tosca*.

Pero ni Poulenc es Puccini ni las carmelitas de Compiègne tienen algo más que ver con Cavaradossi que encontrarse ante el umbral de la muerte. Frente al enamorado pintor pucciniano, Poulenc contrapone como personaje central la figura de Blanche de la Force, la hija del Marqués de la Force, convertida por obra y gracia de los hábitos nada menos que en “Sor Blanche de la Agonía de Cristo”. ¡El nombre lo dice todo! La dulce y temerosa marquesita deviene así, acorde con su terrible sobrenombre, en personaje fuerte y discrepante de la congregación, impulsora decidida -pese a su fragilidad y dudas internas- a la huida del patíbulo. En ella, pueden más el amor a la vida y los sentimientos más evidentes de la mujer que es que los hábitos y directrices que marcan la vestimenta y la propia fe. ¿O quizá el hábito que disfraza los miedos de su humana fragilidad?... Resuenan las palabras de la priora: “Más vale implorar humildemente para que el miedo no nos pruebe más allá de nuestras fuerzas”. Blanche, en su pavor a la muerte, en su pasión por vivir, ante la duda inquietante entre vida y muerte, apuesta por la vida y sus ideales. Por el florecer del almendro, por el amanecer debussyista y por el calor de los seres queridos.

Estos sentimientos, y el modo en que los expresa Poulenc -también en los sugestivos interludios sinfónicos que se suceden en la ópera, deudores de los del *Pelléas* de Debussy, pero también hermanos divergentes de los marinos de Britten en *Peter Grimes*- conforman el núcleo musical y emocional de una de las óperas más excitantes y penetrantes de la historia, estrenada paradójicamente en italiano, en la Scala, el 26 de enero de 1957, dirigida por Nino Sanzogno. A Francia y en francés no llegó hasta seis meses después, cuando se escuchó el 21 de junio de ese mismo año en el Palais Garnier, bajo la batuta de Pierre Dervaux. En el fastuoso reparto, Denice Duval, Rita Gorr, Denise Scharley y Régine Crespin. ¡Imaginense! En España recaló apenas dos años después, programada por el entonces despierto Liceu de Barcelona ya el 28 de enero de 1959. Madrid aún tuvo que esperar casi medio siglo, cuando el Teatro Real la presentó en junio de 2006, dirigida por Jesús López Cobos y con Raina Kabaivanska como “impagable” Madame de Croissy (Blanche fue Andrea Rost).

Desde la tierna y temerosa jovencita empeñada en ser buena hijita y agrandar a su padre, el viudo marqués, a la heroína que acaba su “Adiós a la vida” entonando el “Deo Patri sit gloria / Et Filio qui a mortuis / Surrexit ac Paraclito / In saeculorum saecula / In saeculorum”, Poulenc transforma el personaje de Blanche de la Force en un detallado proceso de evolución, en el que sus sentimientos son golpeados y entumecidos por las realidades que se acumulan en su personalidad frágil. Realidades revolucionarias, sí, pero quizá aún más internas, del propio convento, de sus propias hermanas, marcada por el personaje fabuloso y terrible de la agonizante priora, de la que lo primero que escucha es una terrible advertencia: “No crea que este sillón es un privilegio de mi cargo, como el taburete de las duquesas...”. Naturalmente, frente a la voz pura y lírica de Blanche, Poulenc asigna a la priora -personaje a caballo entre Bernarda Alba y Mariana Pineda- una rotunda voz de mezzosoprano.

Son ellas las verdaderas dinamizadoras psicológicas de la ópera y de su hilvanado decurso dramático, con el punto álgido de la escena de la muerte, en el memorable final del acto primero, con la estremecedora agonía de la priora, cuando, quizá delirando, acaso con más luces que nunca, confiesa sentirse "incapaz de aceptar serenamente la muerte", antes de sumergirse en un pavoroso delirio lleno de imágenes espantosas cuya narración horroriza y desnorta a las demás monjas, todas ellas coprotagonistas de esta ópera cuyo sentido coral queda reflejado hasta en su propio título. Pilares y perfiles de una acción que recoge y describe los sentimientos encontrados, los mundos interiores, mezquinos y grandiosos, humanos y heroicos, de cada una de ellas.

Reflejos de la feliz diversidad de sentires y maneras que distinguen y marcan la heterogeneidad de la condición humana. Personalidades que, con los mismos hábitos y circunstancias, responden de modo tan variado. En cualquier caso, la inexorable y francesísima guillotina marcará el fin común de todas ellas. Lo que luego pasó, solo Dios lo sabe. Quizá también el católico y "medio granuja" Poulenc, que pudiera ahora estar allá por los cielos disfrutando de la compañía de sus martirizadas monjitas y, sobre todo, del Caballero de la Force, el apuesto hermano de la desventurada Blanche de la Agonía de Cristo. *Qui sait!*

©Miguel Lorenzo-Mikel Ponce

©Miguel Lorenzo-Mikel Ponce

BIOGRAFIES · BIOGRAFÍAS

RICCARDO MINASI

DIRECCIÓ MUSICAL
DIRECCIÓN MUSICAL

El director i violinista italià Riccardo Minasi és una de les batutes de més talent del panorama europeu. Des del 2022 és director principal invitat d'Ensemble Resonanz a l'Elbphilharmonie d'Hamburg, director artístic de l'orquestra La Scintilla de l'Òpera de Zuric i director musical del Teatro Carlo Felice de Gènova. El 2012 va cofundar el conjunt Il Pomo d'Oro, el qual va dirigir fins al 2015, i del 2017 al 2022 va ser director titular de l'orquestra del Mozarteum de Salzburg. Esta temporada, Minasi debuta amb diverses orquestres: Concertgebouw d'Amsterdam, Filharmònica de Luxemburg i Orchestre National du Capitole de Toulouse. A més, torna a dirigir la Simfònica de la Ràdio de Frankfurt i a la Staatskapelle de Dresden i torna al Festival de Glyndebourne al capdavant de l'orquestra Age of Enlightenment.

Compromisos recents inclouen el seu exitós debut amb la Filharmònica de Berlín i concerts amb les orquestres Accademia Nazionale di Santa Cecilia, Gürzenich-Orchester de Colònia i les simfòniques Ciutat de Birmingham, Ràdio de Suècia, Ràdio Bavaresa i Metropolitana de Tòquio. Entre les òperes dirigides anteriorment destaquen *Die Zauberflöte* i *Rodelinda* a la Dutch National Opera; *Così fan tutte* a Glyndebourne; *Les Pêcheurs de perles* a Salzburg; *Così fan tutte*, *Die Entführung aus dem Serail* i *Orlando Paladino* a Zuric; *Alcina*, *Le nozze di Figaro* i *Agrippina* a Hamburg i *Carmen* a Lió. En Les Arts ha dirigit *Don Giovanni* i un concert simfònic amb obres de Strauss (*Aus Italien*) i Beethoven (*Ah, perfido!*).

El director y violinista italiano Riccardo Minasi es una de las batutas de mayor talento del panorama europeo. Desde 2022 es director principal invitado de Ensemble Resonanz en la Elbphilharmonie de Hamburgo, director artístico de la Orquesta La Scintilla de la Ópera de Zúrich y director musical del Teatro Carlo Felice de Génova. En 2012 cofundó el conjunto Il Pomo d'Oro, que dirigió hasta 2015, y de 2017 a 2022 fue director titular de la Orquesta del Mozarteum de Salzburgo. Esta temporada, Minasi debuta con varias orquestas: Concertgebouw de Ámsterdam, Filarmónica de Luxemburgo y Orquesta National du Capitole de Toulouse. Además, vuelve a dirigir la Sinfónica de la Radio de Fráncfort y a la Staatskapelle de Dresde y regresa al Festival de Glyndebourne al frente de la orquesta Age of Enlightenment.

Compromisos recientes incluyen su exitoso debut con la Filarmónica de Berlín y conciertos con las orquestas Accademia Nazionale di Santa Cecilia, Gürzenich-Orchester de Colonia y las sinfónicas Ciudad de Birmingham, Radio Sueca, Radio Bavara y Metropolitana de Tokio. Entre las óperas dirigidas anteriormente destacan *Die Zauberflöte* y *Rodelinda* en la Dutch National Opera; *Così fan tutte* en Glyndebourne; *Les Pêcheurs de perles* en Salzburgo; *Così fan tutte*, *Die Entführung aus dem Serail* y *Orlando Paladino* en Zúrich; *Alcina*, *Le nozze di Figaro* y *Agrippina* en Hamburgo y *Carmen* en Lyon. En Les Arts ha dirigido *Don Giovanni* y un concierto sinfónico con obras de Strauss (*Aus Italien*) y Beethoven (*Ah, perfido!*).

ROBERT CARSEN

DIRECCIÓ D'ESCENA I
IL·LUMINACIÓ
DIRECCIÓN DE ESCENA E
ILUMINACIÓN

Natural de Toronto, Robert Carsen és un dels directors de teatre i òpera més sol·licitats del món. Entre les seues produccions recents destaquen *La clemenza di Tito* i *Jedermann* (Salzburg), *L'Oroneta* de Cesti i *Peter Grimes* (La Scala), *Werther* (Baden-Baden), *Ariodante* (Òpera de París), *Aida* (Covent Garden), *Cabaret* (Lido de París), *Edip Rei* de Sòfocles (Teatre Grec de Siracusa, premi Maschere del Teatre Italià 2023), *Il trionfo del Tempo e del Disinganno* (Salzburg), *Il ritorno d'Ulisse in Patria* (Florència, premi Abbiati). Dirigix amb regularitat a La Scala (*Giulio Cesare*, *Falstaff*, *La fanciulla del West*, *CO2* de Battistelli, *Don Giovanni*, *Les contes d'Hoffmann*, *Káta Kabanová*, *Alcina*, *A Midsummer Night's Dream*, *Candide*, *Dialogues des Carmélites*) i a l'Òpera de París (*Tannhäuser*, *Die Zauberflöte*, *Elektra*, *Capriccio*, *Les Boréades*, *Rusalka*, *Alcina*, *Lohengrin*, *Nabucco*, *Manon Lescaut*). Altres títols destacats de la seua carrera són *Die tote Stadt* (Berlín), *Der Rosenkavalier* i *Falstaff* (Covent Garden i Metropolitan), *La traviata* (La Fenice), *Der Ring des Nibelungen* (Colònia, Venècia, Xangai, Barcelona i Madrid), *Idomeneo* (Madrid, Roma i Copenhaguen) i *Oceane* de Glanert a la Deutsche Oper de Berlín. Noves produccions en la temporada 2024-2025 inclouen *Edipo a Colono* de Sòfocles i *Così fan tutte* a La Scala. En Les Arts ha dirigit *Elektra* i *Orfeo ed Euridice*.

Natural de Toronto, Robert Carsen es uno de los directores de teatro y ópera más solicitados del mundo. Entre sus producciones recientes destacan *La clemenza di Tito* y *Jedermann* (Salzburgo), *L'Oroneta* de Cesti y *Peter Grimes* (La Scala), *Werther* (Baden-Baden), *Ariodante* (Ópera de París), *Aida* (Covent Garden), *Cabaret* (Lido de París), *Edipo Rey* de Sófocles (Teatro Griego de Siracusa, premio Maschere del Teatro Italiano 2023), *Il trionfo del Tempo e del Disinganno* (Salzburgo), *Il ritorno d'Ulisse in Patria* (Florença, premio Abbiati). Dirige con regularidad en La Scala (*Giulio Cesare*, *Falstaff*, *La fanciulla del West*, *CO2* de Battistelli, *Don Giovanni*, *Les contes d'Hoffmann*, *Káta Kabanová*, *Alcina*, *A Midsummer Night's Dream*, *Candide*, *Dialogues des Carmélites*) y en la Ópera de París (*Tannhäuser*, *Die Zauberflöte*, *Elektra*, *Capriccio*, *Les Boréades*, *Rusalka*, *Alcina*, *Lohengrin*, *Nabucco*, *Manon Lescaut*). Otros hitos de su carrera son *Die tote Stadt* (Berlín), *Der Rosenkavalier* y *Falstaff* (Covent Garden y Metropolitan), *La traviata* (La Fenice), *Der Ring des Nibelungen* (Colonia, Venecia, Shanghái, Barcelona y Madrid), *Idomeneo* (Madrid, Roma y Copenhague) y *Oceane* de Glanert en la Deutsche Oper de Berlín. Sus nuevas producciones en la temporada 2024-2025 incluyen *Edipo en Colono* de Sófocles y *Così fan tutte* en La Scala. En Les Arts ha dirigido *Elektra* y *Orfeo ed Euridice*.

NICOLAS CAVALLIER

MARQUÉS DE LA FORCE

Va realitzar els seus estudis de cant a Londres a la Royal Academy of Music i al National Opera Studio. Va començar a cantar professionalment al Festival de Glyndebourne amb els papers de Sarastro en *Die Zauberflöte*, dirigida per Peter Sellars, i Don Fernando en *Fidelio*. Interpreta regularment els papers principals de Mozart (Figaro, Leporello, Don Giovanni i Don Alfonso), els papers titulars de *Don Quichotte*, *Il turco in Italia* i *Der fliegende Holländer*, a més dels personatges "diabòlics" de *Les contes d'Hoffmann*, *Faust*, *La damnation de Faust* o *The Rake's Progress*. És invitat assíduament a l'Òpera de París, sota la direcció musical de Michel Plasson, Myun Whun Chung, Armin i Philippe Jordan, Marc Minkowski, William Christie, Colin Davies o John Eliot Gardiner. El 2013, va debutar a La Scala amb *Roméo et Juliette* de Berlioz.

Realizó sus estudios de canto en Londres en la Royal Academy of Music y en el National Opera Studio. Comenzó a cantar profesionalmente en el Festival de Glyndebourne con los papeles de Sarastro en *Die Zauberflöte*, dirigida por Peter Sellars, y Don Fernando en *Fidelio*. Interpreta regularmente los principales roles de Mozart (Figaro, Leporello, Don Giovanni y Don Alfonso), los papeles titulares de *Don Quichotte*, *Il turco in Italia* y *Der fliegende Holländer*, además de los roles "diabólicos" de *Les contes d'Hoffmann*, *Faust*, *La damnation de Faust* o *The Rake's Progress*. Es invitado asiduamente a la Ópera de París, bajo la dirección musical de Michel Plasson, Myun Whun Chung, Armin y Philippe Jordan, Marc Minkowski, William Christie, Colin Davies o John Eliot Gardiner. En 2013, debutó en La Scala con *Roméo et Juliette* de Berlioz.

ALEXANDRA MARCELLIER

BLANCHE DE LA FORCE

Es va formar al Conservatori de Bordeus i va perfeccionar la seua tècnica al Festival Gstaad Menuhin. El 2017, la seua exitosa participació en el Concurs d'Osaka la va dur a cantar al Carnegie Hall de Nova York en un concert, dos anys més tard. Va debutar el 2018 a l'Òpera de Bordeus amb *Stabat Mater*, de Rossini. El 2021, assumix el paper titular de *Madama Butterfly* en les òperes de Saint-Étienne i Montecarlo. En la temporada 2022-2023 interpreta Vitellia en *La clemenza di Tito* en una gira europea amb l'Orchestre des Musiciens du Prince, al costat de Cecilia Bartoli. El 2023, Alexandra Marcellier és reconeguda com a artista revelació de l'any als Victoires de la Musique Classique. El 2024 debuta al Festival de Salzburg amb el paper de Vitellia i a l'Òpera de París amb el de *Madama Butterfly*, que torna a cantar amb èxit a Marsella.

Se formó en el Conservatorio de Burdeos y perfeccionó su técnica en el Festival Gstaad Menuhin. En 2017, su exitosa participación en el Concurso de Osaka la llevó a cantar en el Carnegie Hall de Nueva York en un concierto, dos años más tarde. Debutó en 2018 en la Ópera de Burdeos con el *Stabat Mater* de Rossini. En 2021, asume el papel titular de *Madama Butterfly* en las óperas de Saint-Étienne y Montecarlo. En la temporada 2022-2023 interpreta a Vitellia en *La clemenza di Tito* en una gira europea con la Orchestre des Musiciens du Prince, junto a Cecilia Bartoli. En 2023, Alexandra Marcellier es reconocida como artista revelación del año en los Victoires de la Musique Classique. En 2024 debuta en el Festival de Salzburgo con el papel de Vitellia y en la Ópera de París con el de *Madama Butterfly*, que vuelve a cantar con éxito en Marsella.

VALENTIN THILL

CAVALLER DE LA FORCE
CABALLERO DE LA FORCE

Distingit per la seua expressiva veu i presència escènica, l'emergent tenor francès Valentin Thill ha emprès una brillant carrera després dels seus debuts recents. Actuacions clau en la seua carrera inclouen Chevalier de la Force al Festival de Glyndebourne en la nova producció de Barrie Kosky de *Dialogues des Carmélites*, Tamino en la nova producció de Pierre Rigal de *Die Zauberflöte* per al Théâtre du Capitole de Toulouse o Pong en la nova producció de Christophe Coppens de *Turandot* per a La Monnaie. Esta temporada, torna a l'Òpera de Niça en el paper principal de Michel en *Juliette ou la clé des songes* de Martinů sota la direcció d'Anthony Hermus, i al Théâtre du Capitole de Toulouse com a Steuermann en la nova producció de Michel Fau de *Der fliegende Holländer* sota la direcció de Frank Beermann.

Distinguido por su expresiva voz y presencia escénica, el emergente tenor francés Valentin Thill ha emprendido una brillante carrera tras sus recientes debuts. Actuaciones clave en su carrera incluyen Chevalier de la Force en el Festival de Glyndebourne en la nueva producción de Barrie Kosky de *Dialogues des Carmélites*, Tamino en la nueva producción de Pierre Rigal de *Die Zauberflöte* para el Théâtre du Capitole de Toulouse o Pong en la nueva producción de Christophe Coppens de *Turandot* para La Monnaie. Esta temporada, regresa a la Ópera de Niza en el papel principal de Michel en *Juliette ou la clé des songes* de Martinů bajo la dirección de Anthony Hermus, y al Théâtre du Capitole de Toulouse como Steuermann en la nueva producción de Michel Fau de *Der fliegende Holländer* bajo la dirección de Frank Beermann.

DORIS SOFFEL

MADAME DE CROISSY

La mezzosoprano alemanya Doris Soffel és una formidable intèrpret de Wagner i Strauss. Ha actuat a tot el món amb les millors batutes: Georg Solti, Zubin Mehta, Simon Rattle, Daniel Barenboim o Kirill Petrenko, a les ordres de directors d'escena com Jean-Pierre Ponnelle, Robert Carsen, Christof Loy i Robert Wilson. En el seu repertori destaquen Carmen, Elisabetta (*Maria Stuarda*), Angelina (*La Cenerentola*), Adalgisa (*Norma*) o Cassandra (*Troades*, d'Aribert Reimann). En les últimes temporades, gràcies a la seua impressionant expressivitat vocal, carisma i capacitat actoral, celebra un triomf rere un altre encarnant personatges de la transcendència d'Ortrud (*Lohengrin*), Kundry (*Parsifal*), Fricka (*Anell*), Amme (*Die Frau ohne Schatten*), Herodias (*Salome*), Klytämnestra (*Elektra*) i Madame de Croissy (*Dialogues des Carmélites*). A Les Arts ha interpretat Klytämnestra en *Elektra* i la Comtessa en *La dama de piques*.

La mezzosoprano alemana Doris Soffel es una formidable intérprete de Wagner y Strauss. Ha actuado en todo el mundo con las mejores batutas: Georg Solti, Zubin Mehta, Simon Rattle, Daniel Barenboim o Kirill Petrenko, a las órdenes de directores de escena como Jean-Pierre Ponnelle, Robert Carsen, Christof Loy y Robert Wilson. En su repertorio destacan Carmen, Elisabetta (*Maria Stuarda*), Angelina (*La Cenerentola*), Adalgisa (*Norma*) o Cassandra (*Troades*, de Aribert Reimann). En las últimas temporadas, gracias a su impresionante expresividad vocal, carisma y capacidad actoral, celebra un triunfo tras otro encarnando personajes de la trascendencia de Ortrud (*Lohengrin*), Kundry (*Parsifal*), Fricka (*Anillo*), Amme (*Die Frau ohne Schatten*), Herodias (*Salome*), Klytämnestra (*Elektra*) y Madame de Croissy (*Dialogues des Carmélites*). En Les Arts ha interpretado a Klytämnestra en *Elektra* y a la Condesa en *La dama de picas*.

AMBUR BRAID

MADAME LIDOINE

La soprano canadense Ambur Braid és apreciada per la matisació dramàtica i profunditat psicològica de les seues interpretacions a l'escenari, com evidencien les seues versions de Salome, Senta (*Der fliegende Holländer*), Die Färberin (*Die Frau ohne Schatten*), Eva (*Irrelohe*, de Schreker) i Rachel (*La Juive*, de Halévy), papers que han deixat una empremta inoblidable en el públic. Esta temporada, Braid debuta el paper de Marie (*Wozzeck*) a l'Òpera de Lió, sota la batuta de Daniele Rustioni, i a la Canadian Opera Company. Elogiada per haver "nascut per a interpretar Salomé" (*Bachtrack*, 2023), des de llavors s'ha convertit en el seu paper emblemàtic, aclamada per la crítica tant en la producció de Barrie Kosky per a l'Òpera de Frankfurt com en la producció d'Atom Egoyan per a la Canadian Opera Company, l'última de les quals va suposar l'aparició de Braid a la pel·lícula *Seven Veils*.

La soprano canadiense Ambur Braid es apreciada por la matización dramática y profundidad psicológica de sus interpretaciones en el escenario, como evidencian sus versiones de Salome, Senta (*Der fliegende Holländer*), Die Färberin (*Die Frau ohne Schatten*), Eva (*Irrelohe*, de Schreker) y Rachel (*La Juive*, de Halévy), papeles que han dejado una huella inolvidable en el público. Esta temporada, Braid debuta el rol de Marie (*Wozzeck*) en la Ópera de Lyon, bajo la batuta de Daniele Rustioni, y en la Canadian Opera Company. Elogiada por haber "nacido para interpretar a Salome" (*Bachtrack*, 2023), desde entonces se ha convertido en su papel emblemático, aclamada por la crítica tanto en la producción de Barrie Kosky para la Ópera de Fráncfort como en la producción de Atom Egoyan para la Canadian Opera Company, la última de las cuales supuso la aparición de Braid en la película *Seven Veils*.

MICHÈLE LOSIER

MARE · MADRE

MARIE DE L'INCARNATION

Va debutar al Metropolitan el 2007 amb el paper de Diane en *Iphigénie en Tauride*, junt amb Susan Graham i Plácido Domingo. A esta actuació van seguir altres papers en alguns dels principals teatres: Siébel al Covent Garden i el Metropolitan, Ascanio (*Benvenuto Cellini*) a la Dutch National Opera d'Amsterdam, Sesto a la Staatsoper de Viena i a La Monnaie de Brussel·les, Carmen a la Reial Òpera Danesa i Dorabella a l'Òpera de París, al Théâtre des Champs-Élysées i al Festival de Salzburg. En la temporada 2024-2025 canta *Iphigénie en Tauride* (Iphigénie) a Anvers, *La voix humaine* dirigida per Dmitri Jurowski al Festival Enescu de Bucarest, *Così fan tutte* semiescenificada amb la Simfònica de Montreal i Thomas Hampson dirigits per Rafael Payare, a més de *Psyché* (Eros) de Thomas al Müpa de Budapest i al Musikverein de Viena.

Debutó en el Metropolitan en 2007 con el papel de Diane en *Iphigénie en Tauride*, junto a Susan Graham y Plácido Domingo. A esta actuación le siguieron otros roles en algunos de los principales teatros: Siébel en el Covent Garden y el Metropolitan, Ascanio (*Benvenuto Cellini*) en la Dutch National Opera de Ámsterdam, Sesto en la Staatsoper de Viena y en La Monnaie de Bruselas, Carmen en la Real Ópera Danesa y Dorabella en la Ópera de París, el Théâtre des Champs-Élysées y el Festival de Salzburgo. En la temporada 2024-2025 canta *Iphigénie en Tauride* (Iphigénie) en Amberes, *La voix humaine* dirigida por Dmitri Jurowski en el Festival Enescu de Bucarest, *Così fan tutte* semiescenificada con la Sinfónica de Montreal y Thomas Hampson dirigidos por Rafael Payare, además de *Psyché* (Eros) de Thomas en el Müpa de Budapest y en el Musikverein de Viena.

SANDRA HAMAOU

SOR CONSTANCE
DE SAINT DENIS

La soprano franco-estatunidenca Sandra Hamaoui ha estat elogiada per la seua veu "homogènia i flexible", a més de la seua "musicalitat i expressivitat". Descrita com a "sincera" i "prodigiosa", el seu veritable talent rau no sols en la seua tècnica vocal i musicalitat sense esforç, sinó també en la seua capacitat per a captivar l'audiència. Esta temporada canta *Carmina burana* al Rathausmarkt d'Hamburg, *Les Pêcheurs de perles* (Leïla), *Werther* (Sophie) al Théâtre des Champs-Élysées i *Dialogues des Carmélites* (Constance) al Palau de les Arts. Recentment ha debutat el paper principal de *Roméo et Juliette* amb l'Orquestra de Cambra de Ginebra i ha encarnat Lisa en *La sonnambula* al Théâtre des Champs Élysées sota la direcció d'escena de Rolando Villazón i dirigida musicalment per Ricardo Frizza.

La soprano franco-estadounidense Sandra Hamaoui ha sido elogiada por su voz "homogénea y flexible", además de su "musicalidad y expresividad". Descrita como "sincera" y "prodigiosa", su verdadero talento radica no solo en su técnica vocal y musicalidad sin esfuerzo, sino también en su capacidad para cautivar a la audiencia. Esta temporada canta *Carmina burana* en el Rathausmarkt de Hamburgo, *Les Pêcheurs de perles* (Leïla), *Werther* (Sophie) en el Théâtre des Champs-Élysées y *Dialogues des Carmélites* (Constance) en el Palau de les Arts. Recientemente debutó en el papel principal de *Roméo et Juliette* con la Orquesta de Cámara de Ginebra y encarnó a Lisa en *La sonnambula* en el Théâtre des Champs Élysées bajo la dirección de escena de Rolando Villazón y dirigida musicalmente por Ricardo Frizza.

MARINA RODRÍGUEZ-CUSÌ

MARE · MADRE
JEANNE DE L'ENFANT JÉSUS

Natural de Siete Aguas (València), va realitzar els seus estudis en el Conservatori de València amb Ana Luisa Chova. Després de ser premiada en diversos concursos va abordar un ampli repertori de mezzosoprano en importants teatres, festivals i auditoris, amb obres com *Radamisto* (Concertgebouw d'Amsterdam i Musikverein de Viena), *A Midsummer Night's Dream* i *L'incoronazione di Poppea* (Staatsoper d'Hamburg, dirigida per Simone Young), *Il ritorno d'Ulise in patria* (Salle Pleyel de París dirigida per William Christie), així com *Le nozze di Figaro*, *Ariodante*, *Giulio Cesare*, *L'incoronazione di Poppea*, *Anna Bolena*, *Madama Butterfly*, *I Capuleti e I Montecchi*, *Ievgueni Oneguï*, *Suor Angelica*, *Faust*, *Andrea Chénier*, *Il trovatore*, *Il viaggio a Reims* o *Tancredi*, als teatres Real, Liceu, Arriaga, Euskalduna, Campoamor, Maestranza i Alte Oper Frankfurt, entre molts altres.

Natural de Siete Aguas (Valencia), realizó sus estudios en el Conservatorio de Valencia con Ana Luisa Chova. Tras ser premiada en varios concursos abordó un amplio repertorio de mezzosoprano en importantes teatros, festivales y auditorios, con obras como *Radamisto* (Concertgebouw de Ámsterdam y Musikverein de Viena), *A Midsummer Night's Dream* y *L'incoronazione di Poppea* (Staatsoper de Hamburgo, dirigida por Simone Young), *Il ritorno d'Ulise in patria* (Salle Pleyel de París dirigida por William Christie), así como *Le nozze di Figaro*, *Ariodante*, *Giulio Cesare*, *L'incoronazione di Poppea*, *Anna Bolena*, *Madama Butterfly*, *I Capuleti e I Montecchi*, *Ievgueni Oneguï*, *Suor Angelica*, *Faust*, *Andrea Chénier*, *Il trovatore*, *Il viaggio a Reims* o *Tancredi*, en los teatros Real, Liceu, Arriaga, Euskalduna, Campoamor, Maestranza y Alte Oper Frankfurt, entre muchos otros.

LAURA FLEUR

SOR MATHILDE

La mezzosoprano britànica Laura Fleur, Master of Performance amb distinció del Royal College of Music, va ser jove artista 2022-2023 al National Opera Studio de Londres i va completar la seua formació lírica a la Guildhall School of Music and Drama. La seua trajectòria operística inclou títols com *L'Orfeo* (Garsington Opera), *L'occasione fa il ladro*, *Cendrillon* de Viardot, *Die Zauberflöte* (Clonter Opera), *Alcina* (Grimeborn Festival) o *Il ritorno d'Ulisse in patria* (Suffolk Villages Festival). En concert destaca el seu debut al Barbican Hall amb *Shéhérazade* de Ravel junt amb la Guildhall Symphony Orchestra, una gira de concerts amb *Così fan tutte* (Classical Opera i el Mozartist), així com la seua participació en *Pulcinella* de Stravinski (Guildhall Chamber Orchestra) i en cantates de Bach (London Händel Orchestra). Actualment forma part del Centre de Perfeccionament.

La mezzosoprano britànica Laura Fleur, Master of Performance con distinción del Royal College of Music, fue joven artista 2022-2023 en el National Opera Studio de Londres y completó su formación lírica en la Guildhall School of Music and Drama. Su trayectoria operística incluye títulos como *L'Orfeo* (Garsington Opera), *L'occasione fa il ladro*, *Cendrillon* de Viardot, *Die Zauberflöte* (Clonter Opera), *Alcina* (Grimeborn Festival) o *Il ritorno d'Ulisse in patria* (Suffolk Villages Festival). En concierto destaca su debut en el Barbican Hall con *Shéhérazade* de Ravel junto a la Guildhall Symphony Orchestra, una gira de conciertos con *Così fan tutte* (Classical Opera y el Mozartist), así como su participación en *Pulcinella* de Stravinski (Guildhall Chamber Orchestra) y en cantatas de Bach (London Händel Orchestra). Actualmente forma parte del Centre de Perfeccionament.

MICHAEL COLVIN

CAPELLÀ DEL CARMEL
CAPELLÁN DEL CARMELO

El tenor irlandès-canadenc Michael Colvin és sol·licitat per escenaris de renom del Canadà, els Estats Units i Europa. La crítica l'ha lloat per les seues interpretacions de Duke of Cornwall en *Lear* de Reimann a l'Òpera de París, Maggio Musicale Fiorentino i al Festival de Salzburg; Rodolphe en *Guillaume Tell* i Bardolfo en *Falstaff* al Covent Garden; Herodes en *Salome* a l'English National Opera i a la Northern Ireland Opera, a més de Monostatos en *Die Zauberflöte* a la Canadian Opera Company i al Covent Garden. En la temporada 2024-2025, Colvin torna a la seua companyia d'origen, la Canadian Opera Company, per a les produccions de *Wozzeck* i *Ievgueni Oneguïu*. La temporada passada va debutar a La Scala amb *Peter Grimes* (Bob Boles), a la Staatsoper d'Hamburg amb *Lucia di Lammermoor* (Arturo) i al Teatro Real amb *Lear* (Duke of Cornwall).

El tenor irlandès-canadiense Michael Colvin es solicitado por escenarios de renombre de Canadá, Estados Unidos y Europa. La crítica lo ha aclamado por sus interpretaciones de Duke of Cornwall en *Lear* de Reimann en la Ópera de París, Maggio Musicale Fiorentino y el Festival de Salzburgo; Rodolphe en *Guillaume Tell* y Bardolfo en *Falstaff* en el Covent Garden; Herodes en *Salome* en la English National Opera y la Northern Ireland Opera, además de Monostatos en *Die Zauberflöte* en la Canadian Opera Company y el Covent Garden. En la temporada 2024-2025, Colvin regresa a su compañía de origen, la Canadian Opera Company, para las producciones de *Wozzeck* y *Ievgueni Oneguïu*. La temporada pasada debutó en La Scala con *Peter Grimes* (Bob Boles), en la Staatsoper de Hamburgo con *Lucia di Lammermoor* (Arturo) y en el Teatro Real con *Lear* (Duke of Cornwall).

IRAKLI PKHALADZE

OFICIAL/THIERRY

El baix-baríton georgià Irakli Pkhaladze posseïx una àmplia experiència sobre els escenaris des d'una edat relativament primerenca. Ha sigut solista al Teatre Estatal d'Òpera i Ballet de Tbilisi mentre cursava estudis al conservatori d'esta ciutat. Alguns papers notables en la seua carrera són Colline en *La bohème* i Leporello en *Don Giovanni*. La temporada passada va participar en el Projecte per a Joves Artistes del Teatre Pavarotti-Freni de Mòdena, i es va beneficiar de l'orientació de figures de renom com Ernesto Palacio, Michele Pertusi, Barbara Frittoli i Mariella Devia. Actualment forma part del Centre de Perfeccionament del Palau de les Arts.

El bajo-barítono georgiano Irakli Pkhaladze posee una amplia experiencia sobre los escenarios desde una edad relativamente temprana. Ha sido solista en el Teatro Estatal de Ópera y Ballet de Tiflis mientras cursaba estudios en el conservatorio de dicha ciudad. Algunos papeles notables en su carrera son Colline en *La bohème* y Leporello en *Don Giovanni*. La pasada temporada participó en el Proyecto para Jóvenes Artistas del Teatro Pavarotti-Freni de Módena, beneficiándose de la orientación de figuras de renombre como Ernesto Palacio, Michele Pertusi, Barbara Frittoli y Mariella Devia. Actualmente forma parte del Centre de Perfeccionament del Palau de les Arts.

FILIPP MODESTOV

PRIMER COMISSARI
PRIMER COMISARIO

Tenor nascut a la ciutat siberiana de Krasnoiarsk, Rússia. Va ser guanyador de la beca Dmitri Hvorostovsky i del concurs de música de cambra Elena Obraztsova. Va estudiar cant a la Universitat del Mozarteum de Salzburg i, anteriorment, a l'Institut Estatal de Música Schnittke de Moscou, on va interpretar diversos papers en obres com *Not Only Love* de Shchedrin i *Don Giovanni* de Mozart. El 2023 va participar en el Young Artist Program de l'Accademia del Maggio Musicale Fiorentino i en el projecte "Opera out of Opera 2" del programa Europa Creativa. A més, ha oferit concerts i recitals en diversos països europeus, entre els quals destaquen el concert en memòria de Beniamino Gigli a Roma al costat de Fabio Armiliato i altres cantants italians famosos. Forma part del Centre de Perfeccionament.

Tenor nacido en la ciudad siberiana de Krasnoyarsk, Rusia. Fue ganador de la beca Dmitri Hvorostovsky y del concurso de música de cámara Elena Obraztsova. Estudió canto en la Universidad del Mozarteum de Salzburgo y anteriormente en el Instituto Estatal de Música Schnittke de Moscú, donde interpretó diversos papeles en obras como *Not Only Love* de Shchedrin y *Don Giovanni* de Mozart. En 2023 participó en el Young Artist Program de la Accademia del Maggio Musicale Fiorentino y en el proyecto "Opera out of Opera 2" del programa Europa Creativa. Además, ha ofrecido conciertos y recitales en diversos países europeos, entre los que destacan el concierto en memoria de Beniamino Gigli en Roma junto a Fabio Armiliato y otros cantantes italianos famosos. Forma parte del Centre de Perfeccionament.

BRYAN SALA

SEGON COMISSARI
SEGUNDO COMISARIO/
MONSIEUR JAVELINOT

El bariton italià Bryan Sala ha format part de reconeguts programes internacionals per a joves artistes, entre ells els del Teatro Comunale de Bolonya (2022-2024), el Teatro Comunale Pavarotti-Freni de Mòdena (2021-2022) i l'Accademia Musicale Chigiana de Siena (2021). Ha tingut l'oportunitat de perfeccionar les seues habilitats amb artistes internacionals com Christian Senn, Luciana D'Intino, Lucio Gallo, Mariella Devia, Paolo Bordogna, Michele Pertusi, William Matteuzzi, Vivica Genaux o Chris Merritt. Els seus debuts més notables inclouen els papers de Dandini en *La Cenerentola*, Belcore en *L'elisir d'amore*, Leporello en *Don Giovanni* i Bartolo en *Il barbiere di Siviglia*. Forma part del Centre de Perfeccionament.

El barítono italiano Bryan Sala ha formado parte de reconocidos programas internacionales para jóvenes artistas, entre ellos los del Teatro Comunale de Bolonia (2022-2024), el Teatro Comunale Pavarotti-Freni de Módena (2021-2022) y la Accademia Musicale Chigiana de Siena (2021). Ha tenido la oportunidad de perfeccionar sus habilidades con artistas internacionales como Christian Senn, Luciana D'Intino, Lucio Gallo, Mariella Devia, Paolo Bordogna, Michele Pertusi, William Matteuzzi, Vivica Genaux o Chris Merritt. Sus debuts más notables incluyen los papeles de Dandini en *La Cenerentola*, Belcore en *L'elisir d'amore*, Leporello en *Don Giovanni* y Bartolo en *Il barbiere di Siviglia*. Forma parte del Centre de Perfeccionament.

ISAAC GALÁN

CARCELLER
CARCELERO

Natural de Saragossa, es va formar al conservatori de la seva ciutat natal i, posteriorment, a la Escuela Reina Sofía de Madrid sota la direcció de Teresa Berganza, Tom Krause i Manuel Cid. També va participar en l'Operastudio de Zuric i en el Centre de Perfeccionament. Ha sigut finalista i premiat en diversos concursos internacionals, entre ells el Francesc Viñas i el Manuel Ausensi. Ha col·laborat amb directors de renom, entre ells Lorin Maazel, Riccardo Muti, Zubin Mehta, Ivor Bolton, Alberto Zedda, Ottavio Dantone, Andrew Davis, Jesús López Cobos o Nicola Luisotti. Desenvolupa una important activitat operística en teatres com el Real, el Liceu, Zarzuela, Maestranza, Palau de les Arts, Colón de Buenos Aires, Palacio Euskalduna, els festivals de Ravenna i Pentecosta de Salzburg, a més de les òperes de Graz, Montpeller i Oviedo.

Natural de Zaragoza, se formó en el conservatorio de su ciudad natal y, posteriormente, en la Escuela Reina Sofía de Madrid bajo la dirección de Teresa Berganza, Tom Krause y Manuel Cid. También participó en el Operastudio de Zúrich y en el Centre de Perfeccionament. Ha sido finalista y premiado en diversos concursos internacionales, entre ellos el Francesc Viñas y el Manuel Ausensi. Ha colaborado con directores de renombre, entre ellos Lorin Maazel, Riccardo Muti, Zubin Mehta, Ivor Bolton, Alberto Zedda, Ottavio Dantone, Andrew Davis, Jesús López Cobos o Nicola Luisotti. Desarrolla una importante actividad operística en teatros como el Real, el Liceu, Zarzuela, Maestranza, Palau de les Arts, Colón de Buenos Aires, Palacio Euskalduna, los festivales de Rávena y Pentecostés de Salzburgo, además de las óperas de Graz, Montpeller y Oviedo.

ORQUESTRA DE LA COMUNITAT VALENCIANA

L'Orquestra de la Comunitat Valenciana (OCV) va ser fundada l'any 2006 per Lorin Maazel, el seu primer director musical. En poc de temps, la formació titular del Palau de les Arts s'ha llaurat un prestigi entre el públic i la crítica, i ha assolit un alt nivell artístic que la situa entre les millors orquestres d'Espanya i una de les més importants creades a Europa durant els últims anys. Aquest reconeixement s'ha forjat també gràcies a la presència de Zubin Mehta en les primeres temporades, sobretot amb el recordat *Anell wagnerià*, i a mestres de la talla de Riccardo Chailly, Valery Gergiev o Gianandrea Noseda. Des de setembre de 2021, l'estatunidenc James Gaffigan és el director musical de la formació. Elogiada per la qualitat dels seus músics i per ser un conjunt versàtil capaç d'interpretar amb admirable personalitat tant òpera com música líricosimfònica, l'OCV continua la seua trajectòria professional impulsada per primeres figures de la direcció orquestral, entre les quals hi ha Daniele Gatti, Fabio Luisi o Antonello Manacorda, i amplia el seu repertori operístic de la mà de reconegudes batutes internacionals especialitzades en diferents estils, com Marc Albrecht, Maurizio Benini, Riccardo Minasi i Marc Minkowski. A més, afaïança la col·laboració amb els principals directors espanyols que més projecció tenen fora de les nostres fronteres, entre ells Gustavo Gimeno, Pablo Heras-Casado, Juanjo Mena i Josep Pons.

La Orquesta de la Comunitat Valenciana (OCV) fue fundada en 2006 por Lorin Maazel, su primer director musical. En poco tiempo, la formación titular del Palau de les Arts se ha labrado un prestigio entre el público y la crítica, y ha alcanzado un alto nivel artístico que la sitúa entre las mejores orquestas de España y una de las más importantes creadas en Europa en los últimos años. Este reconocimiento se ha forjado también gracias a la presencia de Zubin Mehta en las primeras temporadas, sobre todo con el recordado *Anillo wagneriano*, y a maestros de la talla de Riccardo Chailly, Valery Gergiev o Gianandrea Noseda. Desde septiembre de 2021, el estadounidense James Gaffigan es el director musical de la formación. Elogiada por la calidad de sus músicos y por ser un conjunto versátil capaz de interpretar con admirable personalidad tanto ópera como música lírico-sinfónica, la OCV prosigue su trayectoria profesional impulsada por primeras figuras de la dirección orquestral, entre ellas Daniele Gatti, Fabio Luisi, Mark Elder o Antonello Manacorda, y amplía su repertorio operístico de la mano de reconocidas batutas internacionales especializadas en diferentes estilos, como Marc Albrecht, Maurizio Benini, Riccardo Minasi y Marc Minkowski. Además, afaïanza la colaboración con los principales directores españoles que más proyección tienen fuera de nuestras fronteras, entre ellos Gustavo Gimeno, Pablo Heras-Casado, Juanjo Mena y Josep Pons.

COR DE LA GENERALITAT VALENCIANA

Està reconegut com un dels millors cors d'Espanya. Fundat l'any 1987, des de 2006 es el cor titular del Palau de les Arts. Compagina òpera amb música simfonicocoral de totes les èpoques. Ha cantat sota la direcció de mestres com Claudio Abbado, Riccardo Chailly, Manuel Galduf, Valery Gergiev, Leopold Hager, Robert King, Lorin Maazel, Neville Marriner, Zubin Mehta, Marc Minkowski, Georges Prêtre i Helmuth Rilling.

A més de cantar assiduament en el Palau de la Música de València ha estat present en les temporades i festivals espanyols més importants. També ha actuat en la seu de la UNESCO a París, en l'Exposició Internacional de Lisboa i en la Catedral de Sant Patrici de Nova York, a més de recórrer els principals festivals europeus amb l'espectacle *Tramuntana Tremens*, del compositor Carles Santos. Des de la seua arribada al Palau de les Arts, el Cor ha intervingut en quasi totes les seues produccions, moltes d'elles gravades en DVD, principalment sota la batuta de Lorin Maazel, Zubin Mehta, Omer Meir Wellber i, més recentment, Roberto Abbado, Fabio Biondi i Ramón Tebar. El seu enregistrament per a Sony junt amb Plácido Domingo i l'Orquestra de la Comunitat Valenciana, *Domingo Verdi*, ha obtingut el Grammy Llatí al Millor Àlbum de Música Clàssica 2014.

Está reconocido como uno de los mejores coros de España. Fundado en 1987, desde 2006 es el coro titular del Palau de les Arts. Compagina òpera con música sinfónico-coral de todas las épocas. Ha sido dirigido por maestros como Claudio Abbado, Riccardo Chailly, Manuel Galduf, Valery Gergiev, Leopold Hager, Robert King, Lorin Maazel, Neville Marriner, Zubin Mehta, Marc Minkowski, Georges Prêtre y Helmuth Rilling.

Además de cantar asiduamente en el Palau de la Música de València ha estado presente en las temporadas y festivales españoles más importantes. También ha actuado en la sede de la UNESCO en París, en la Exposición Internacional de Lisboa y en la Catedral de San Patricio de Nueva York, además de recorrer los principales festivales europeos con el espectáculo *Tramuntana Tremens*, del compositor Carles Santos. Desde su llegada al Palau de les Arts, el Cor ha intervenido en casi todas sus producciones, muchas de ellas grabadas en DVD, principalmente bajo las batutas de Lorin Maazel, Zubin Mehta, Omer Meir Wellber y, más recientemente, Roberto Abbado, Fabio Biondi y Ramón Tebar. Su grabación para Sony junto a Plácido Domingo y la Orquesta de la Comunitat Valenciana, *Domingo Verdi*, ha obtenido el Grammy Latino al Mejor Álbum de Música Clásica 2014.

PRÒXIMES ACTIVITATS PRÓXIMAS ACTIVIDADES

Les Arts és Músiques Valencianes

LA HABITACIÓN ROJA

24 de gener · enero de 2025

Les Arts és Educació

ARENAS MUSICALES

30 de gener · enero de 2025

Les Arts és Músiques Valencianes

DOÑA MANTECA

30 de gener · enero de 2025

Les Arts és Músiques Valencianes

LA PLATA

1 de febrer · febrero de 2025

Les Arts és Barroc

LES ARTS FLORISSANTS & WILLIAM CHRISTIE

6 de febrer · febrero de 2025

Les Arts és Simfònic

GUSTAVO GIMENO

7 de febrer · febrero de 2025

Les Arts és Músiques Valencianes

NOVEMBRE ELÈCTRIC

8 de febrer · febrero de 2025

Les Arts és Músiques Valencianes

ANDREU VALOR

9 de febrer · febrero de 2025

Les Arts és Òpera

CABARÉ PIERROT

14, 15 de febrer · febrero de 2025

Les Arts és Per a Tots

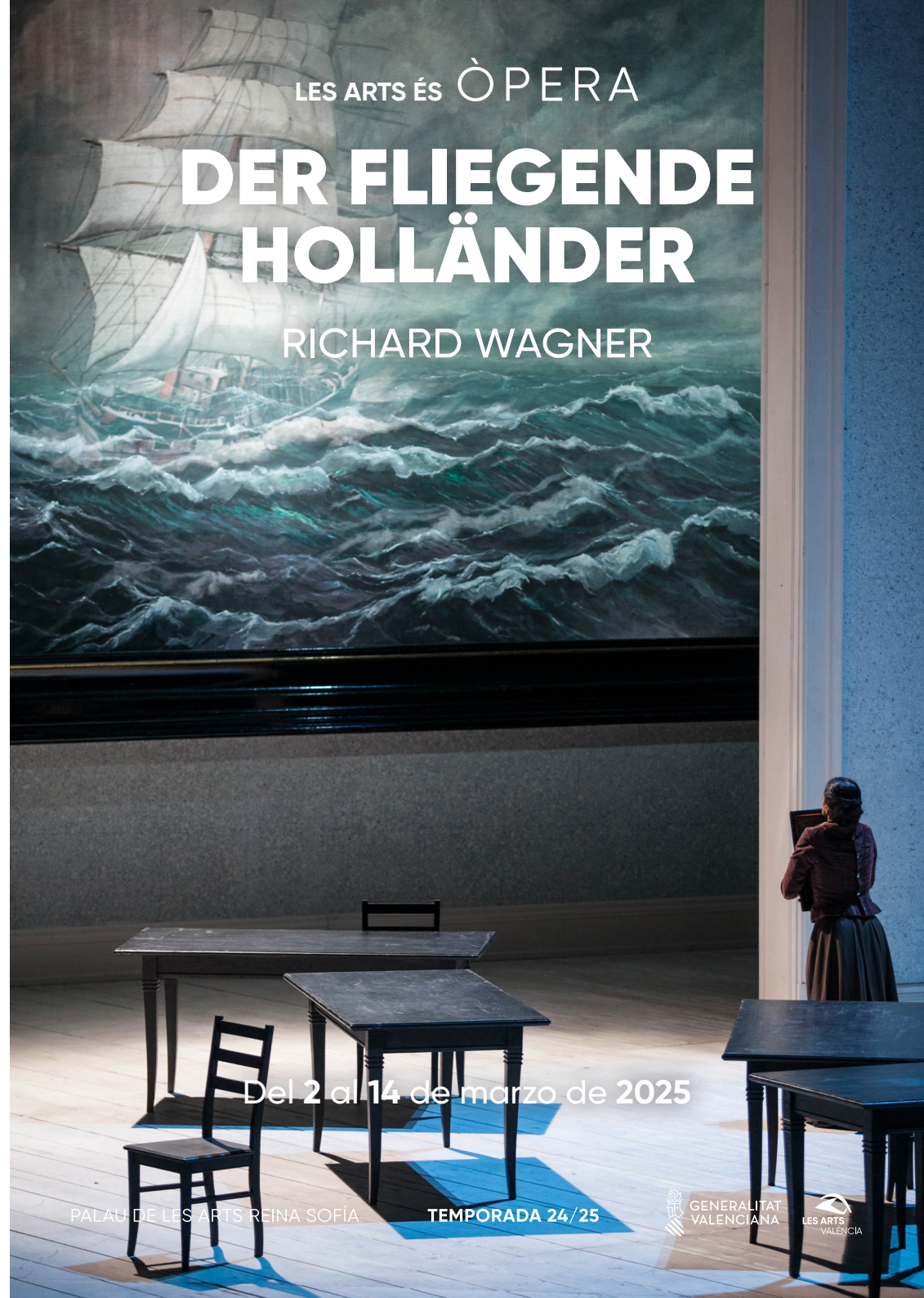
MATINS A LES ARTS: ORQUESTRA DE LA COMUNITAT VALENCIANA

16 de febrer · febrero de 2025

Les Arts és Grans Veus

ANNA NETREBKO

16 de febrer · febrero de 2025

LES ARTS ÉS ÒPERA

DER FLIEGENDE HOLLÄNDER

RICHARD WAGNER

Del 2 al 14 de marzo de 2025

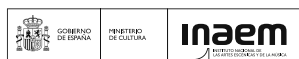
PALAU DE LES ARTS REINA SOFÍA

TEMPORADA 24/25

GENERALITAT
VALENCIANA

LES ARTS
VALENCIANA

PATROCINIOS TEMPORADA 2024 - 2025

La Fundación Palau de les Arts Reina Sofía muestra su agradecimiento

PARTNER TECNOLÓGICO

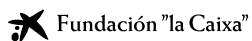
PROTECTOR

COLABORADORES PREMIUM

COLABORADORES

MECENAS

MECENAS DEL CENTRE DE PERFECCIONAMENT

TRANSPORTE OFICIAL

INSTITUCIONES COLABORADORAS

ÒRGANS DE LES ARTS

ÓRGANOS DE LES ARTS

DIRECCIÓ

DIRECCIÓN

Director General
Jorge Culla Bayarri

Director Artístic
Jesús Iglesias Noriega

Director Musical
James Gaffigan

PATRONAT DE LA FUNDACIÓ

PALAU DE LES ARTS REINA SOFÍA

PRESIDENT D'HONOR
Molt Honorable **Sr. Carlos Mazón Guixot**
President de la Generalitat Valenciana

PRESIDENT
Sr. Pablo Font de Mora Sainz

VICEPRESIDENT
Honorable **Sr. José Antonio Rovira Jover**
Conseller de Cultura, Educació,
Universitats i Ocupació

SECRETÀRIA
Sra. Ana Jiménez Moliner
Secretària general de la Fundació

VOCALS
Excel·lentíssim **Sr. Jordi Martí Grau**
Secretari d'Estat de Cultura

Il·lustríssima **Sra. Paz Santa Cecilia Aristu**
Directora general de l'INAEM del Ministeri de Cultura

Il·lustríssima **Sra. Pilar Tébar Martínez**
Secretària autonòmica de Cultura

Il·lustríssim **Sr. Eusebio Monzó Martínez**
Secretari autonòmic d'Hisenda i Finançament

Il·lustríssim **Sr. José Manuel Camarero Benítez**
Secretari autonòmic de Turisme

Sra. Alida Mas Taberner
Sotssecretària Conselleria de Cultura, Educació,
Universitats i Ocupació

Sr. Miquel Nadal Tárrega
Director general de Cultura

Sra. María del Mar González Barranco
Directora general de Fons europeus i Sector Públic

Sr. Álvaro López-Jamar Caballero
Director general de l'Institut Valencià de Cultura

Sra. Rosana Pastor Muñoz
Membre del Consell Valencià de Cultura

Sra. Susana Lloret Segura
Sr. Rafael Juan Fernández
Sra. Mónica de Quesada Herrero
Sra. Felisa Alcántara Barbany
Sr. Ignacio Ríos Navarro
Sr. Salvador Navarro Pradas

PATRÓ D'HONOR
Sr. Vicente Ruiz Baixauli

GENERALITAT
VALENCIANA

LES ARTS
VALÈNCIA

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE CULTURA

inaem

INSTITUTO NACIONAL
DE LAS ARTES ESCÉNICAS
Y DE LA MÚSICA